

Čtenáři a čtení v České republice a český knižní trh

- Jiří Trávníček
- Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.
- Targi książki, Krakov 24. X. 2014
- travnicek@ucl.cas.cz

1. Náš výzkum (zázemie a schéma)
2. Čtení – základní data
3. Český knižní trh
4. Česko-polská srovnání
5. Shrnutí/závěr

1.1 Náš výzkum (zázemí a schéma)

- organizátoři: Národní knihovna a Ústav pro českou literaturu (AV ČR)
- 2007, 2010 i 2013 – kvantitativní (statistické) zkoumání, reprezentativní vzorek (věk 15+, 1 554 respondentů, statistická chyba 2,5 %)
- 75 % otázek z dotazníku je stálých; 25 % věnovaných v každém výzkumu jiné části čtenářské kultury – veřejným knihovnám (2007), beletrii (2010), knižnímu trhu (2013)
- paralelně rozvinutá zkoumání kvalitativní – na základě čtenářských biografií (nahrávání a přepisování: 2009-2015)

1.2 Čtení - jak ho pojmáme

- (1) jedna z několika mediálních praktik (neexistuje něco jako čtení „an sich“)
- (2) podmínka kritického a samostatnému myšlení (klíčová kulturní kompetence)
- (3) socio-kulturní stopa (čtení není pouze soukromou aktivitou člověka, aktivitou vyjmutou společenských vazeb)

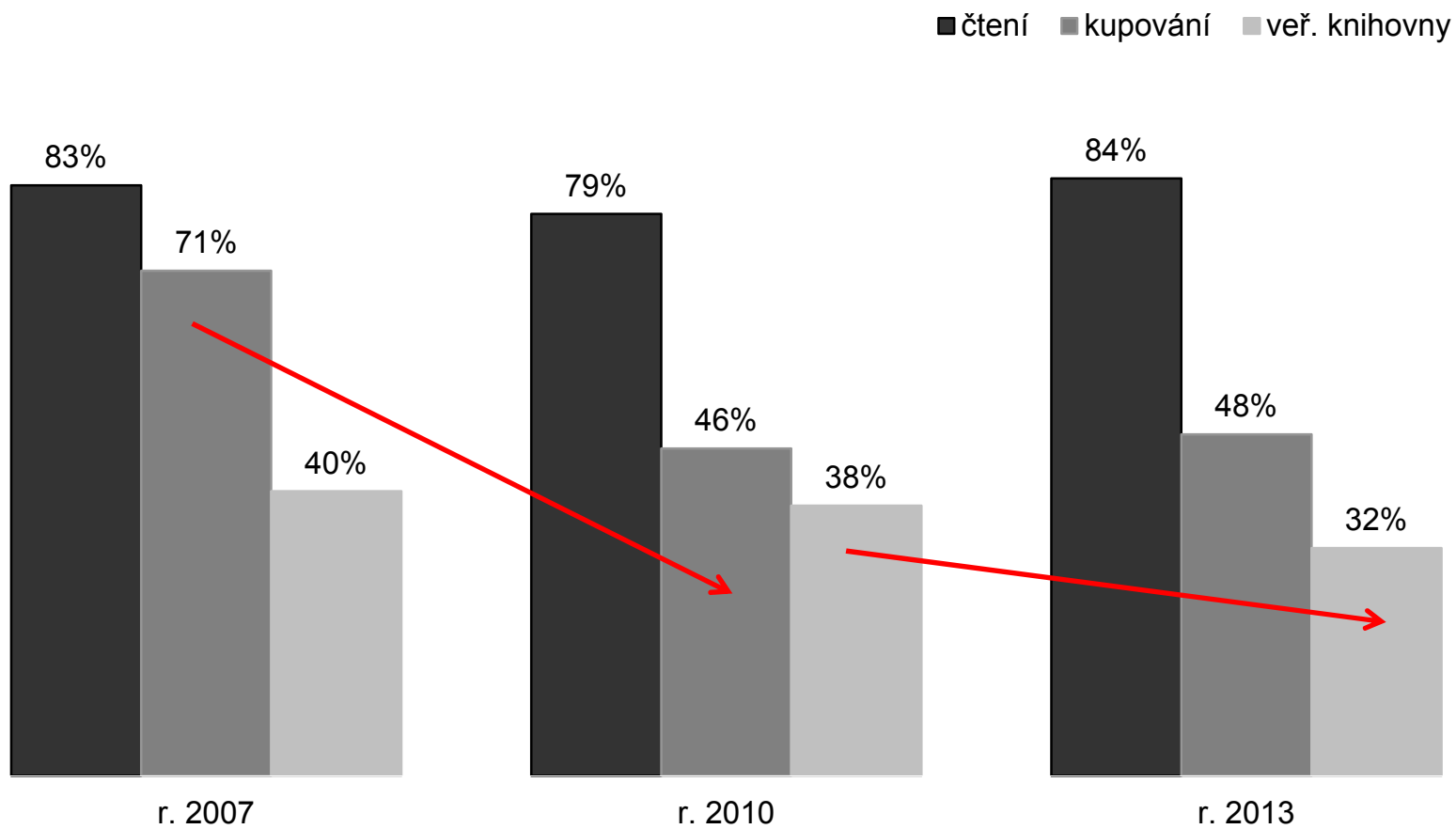
1.3 Čtení – struktura otázek

- kolik a co čteme během jednoho roku
- kolik času věnujeme čtení (knih)
- čtení digitální
- čtení a jiné mediální aktivity
- čtení a volný čas, čtení a zaměstnání
- využívání veřejných knihoven
- čtení a knižní trh

1.4 Čtenář (statistický)

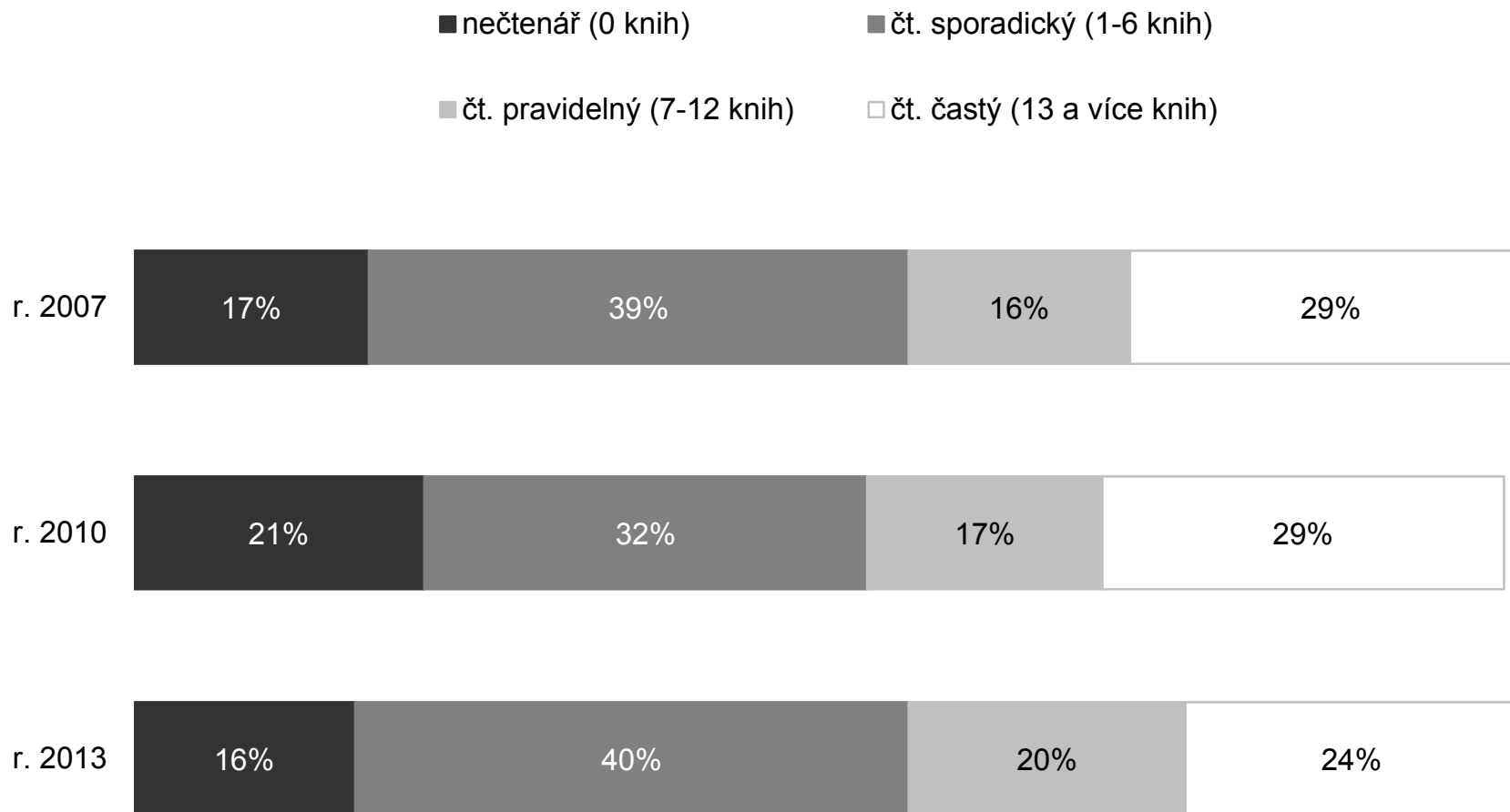
- ten, kdo deklaruje, že během roku přečetl aspoň **jednu knihu** – jakoukoliv (beletristickou, odbornou nebo faktografickou), za jakýmkoli účelem (kvůli zábavě, informaci nebo studiu) a v jakémkoli médiu (tištěnou nebo digitální)

2.1 Základní údaje

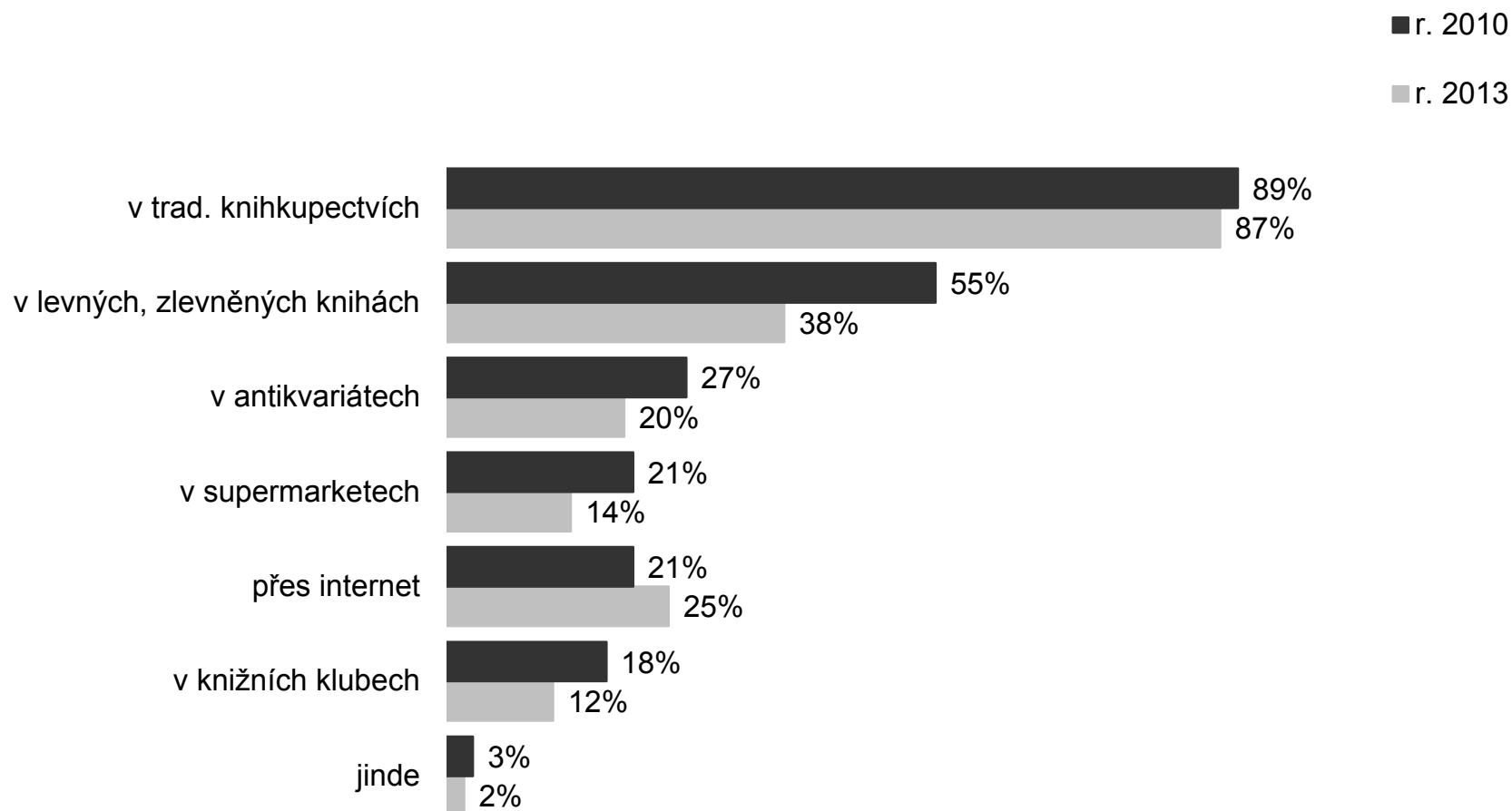
báze: všichni (populace 15+)

2.2 Čtenáři (podle mn. přečtených knih)

báze: všichni

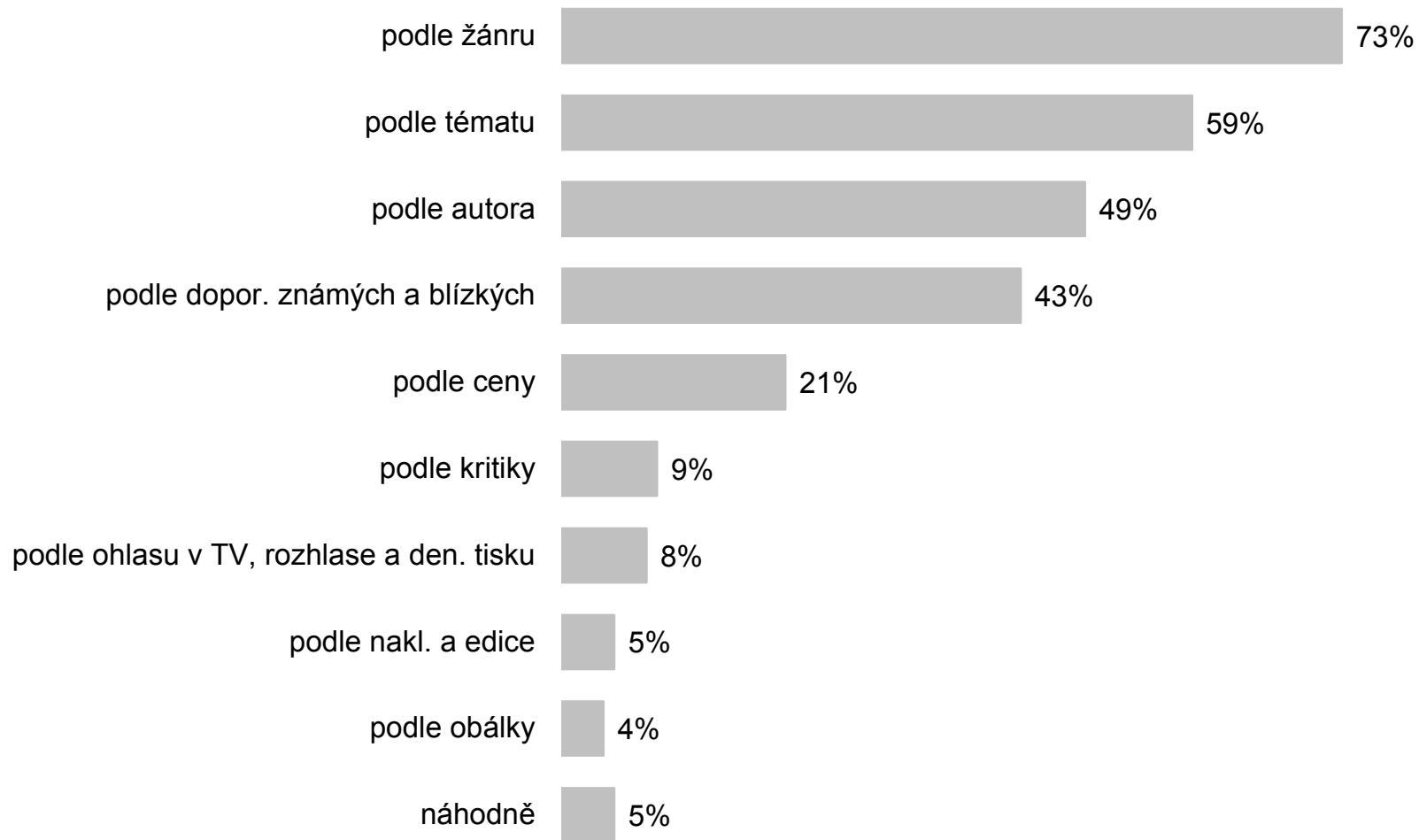
2.3 Kupování knih – kde

zbytek do 100 % = odpověď „ne“
„nie“

báze: ti, kdo kupují knihy

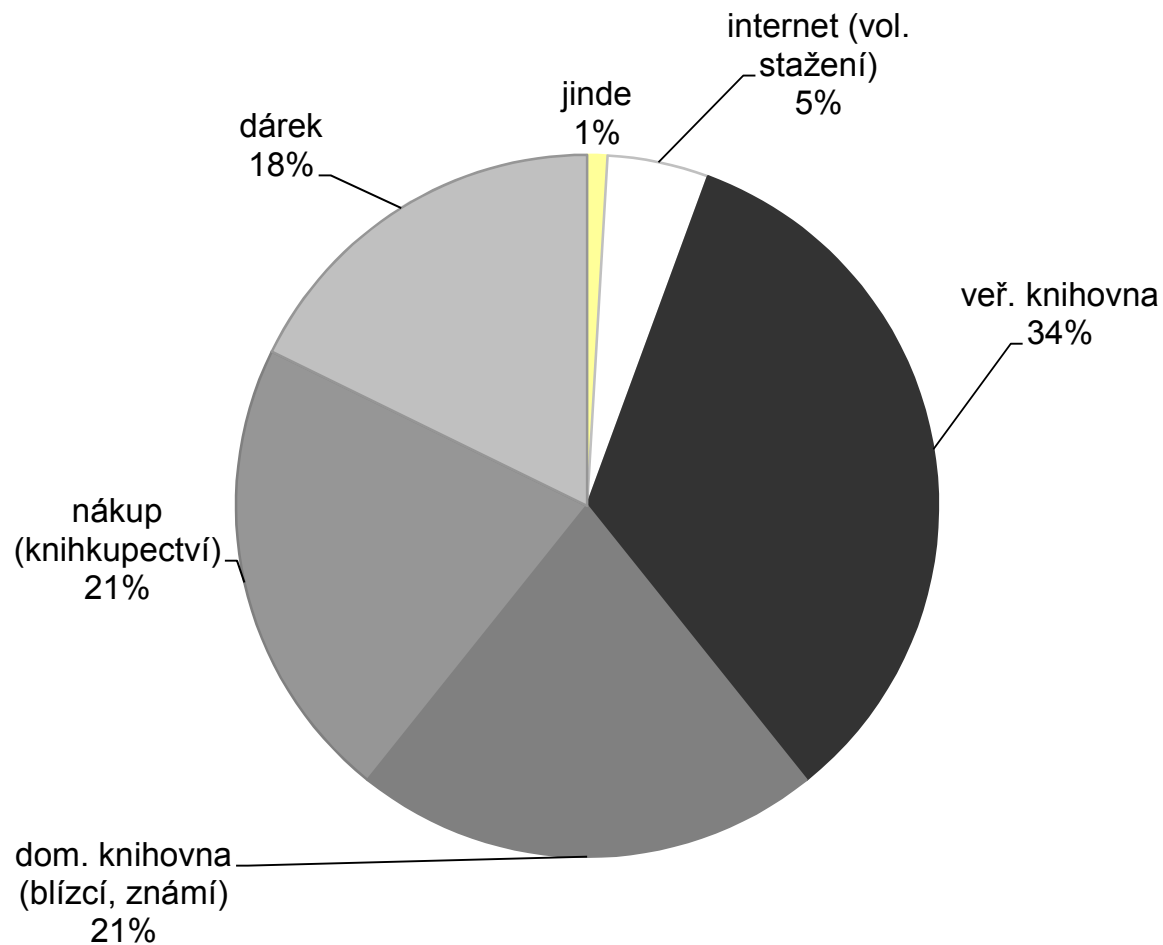
2.4 Důvod nakupování knih (2013)

suma ≠ 100 %; možnost více odpovědí

báze: kupující knihy

2.5 Nabývání knih - kde (2013)

Průměr: 10,7 nabytých knih v průběhu roku

báze: všichni

2.6 Výpovědi respondentů

- Příliš drahé knihy:

*proč jsou ty knihy tak drahé, když dříve byly tak laciné?;
snížit ceny!; vadí mi stále navyšující se cena knih v
knihkupectví.*

- Příliš velká nabídka:

*knižní trh je přesycen; knih vychází hodně – peněz je
málo.*

3.1 Knižní trh v ČR (2013)

- objem: cca 300 mil. euro
(kvalifikovaný odhad)
- Průměrné množství koupených knih na 1 obyvatele: 2,3
(25,5 euro)

3.2 Množství vydaných titulů

	celkově	z toho překlady
rok 2010	17 054	35 %
rok 2011	18 985	34 %
rok 2012	17 247	34 %
rok 2013	17 876	37 %

První vydání : druhé a další vydání

85 % : 15 %

3.3 Vydané tituly – zeměpis (2012)

Praha	53,4 %
Brno	13,5 %
Ostrava	4,2 %
Olomouc	3,5 %
Plzeň	1,9 %
České Budějovice	1,7 %
Liberec	1,2 %
Zlín	1,1 %

3.4 Počet vydavatelů

rok 2010	4 875
rok 2011	5 167
rok 2012	5 474
rok 2013	5 796

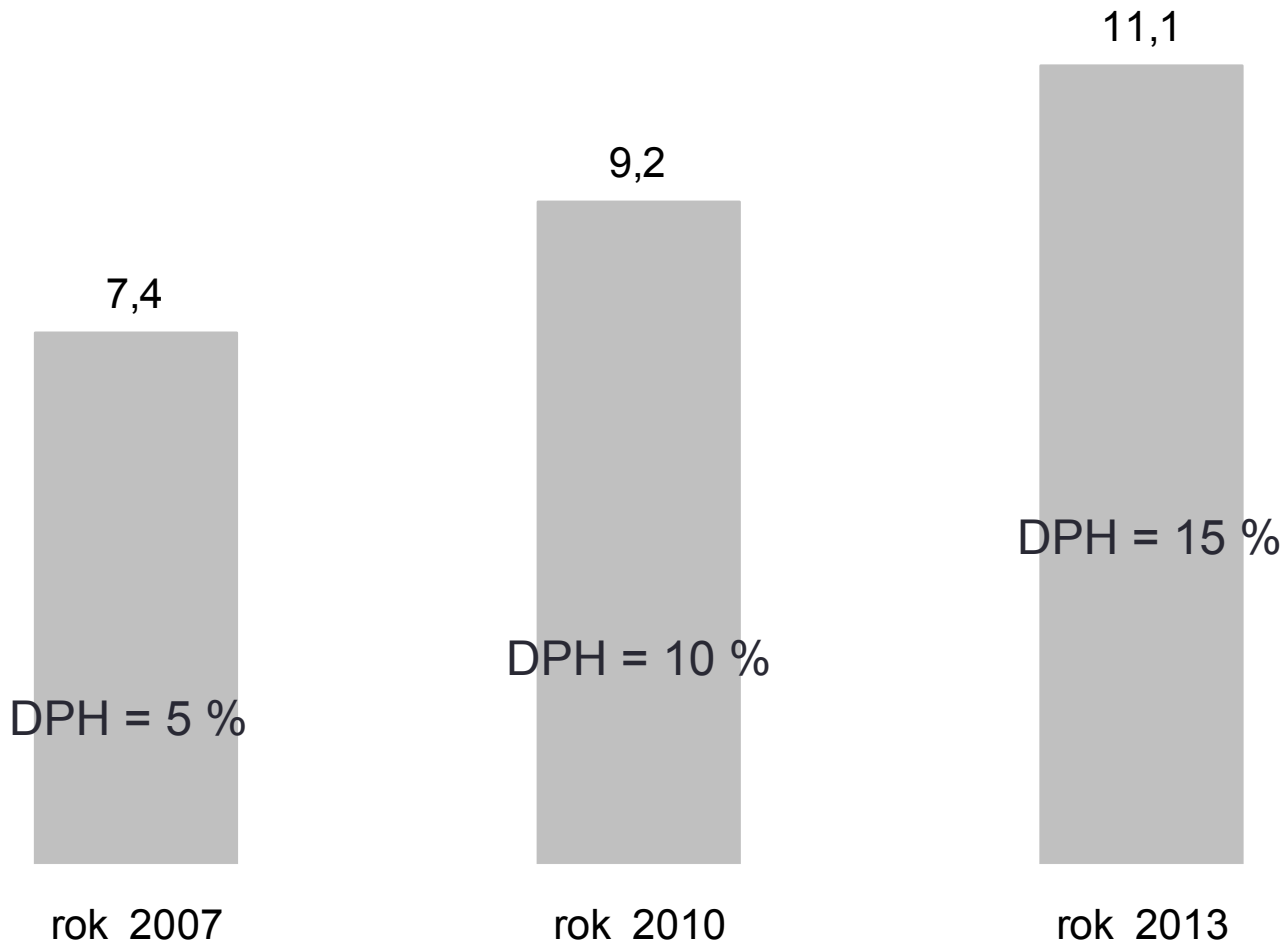
5 největších vydavatelů produkuje 13 % všech knižních titulů

Největší vydavatelé: Albatros Media - 730 titulů,
Euromedia Group – 510 (2013)

3.5 Průměrný náklad knihy (2013)

cca 2 000 výtisků
(kvalifikovaný odhad)

3.6 Průměrná cena knihy (euro)

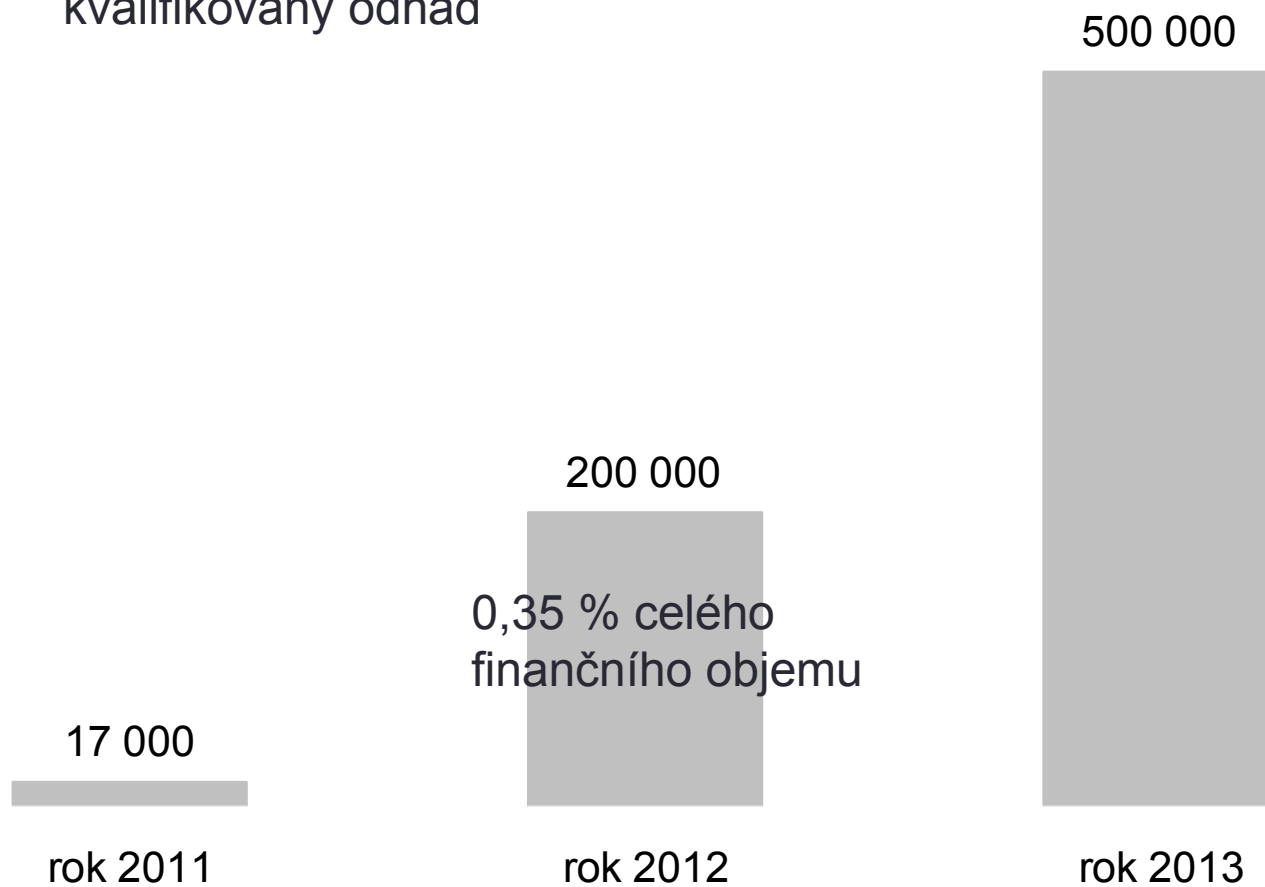
zdroj: naše výzkumy

3.7 Liczba księgarń w Czechach

- 600 tradycyjnych księgarń;
- z tego 187 znajdujących się sieciach księgarskich (2012)

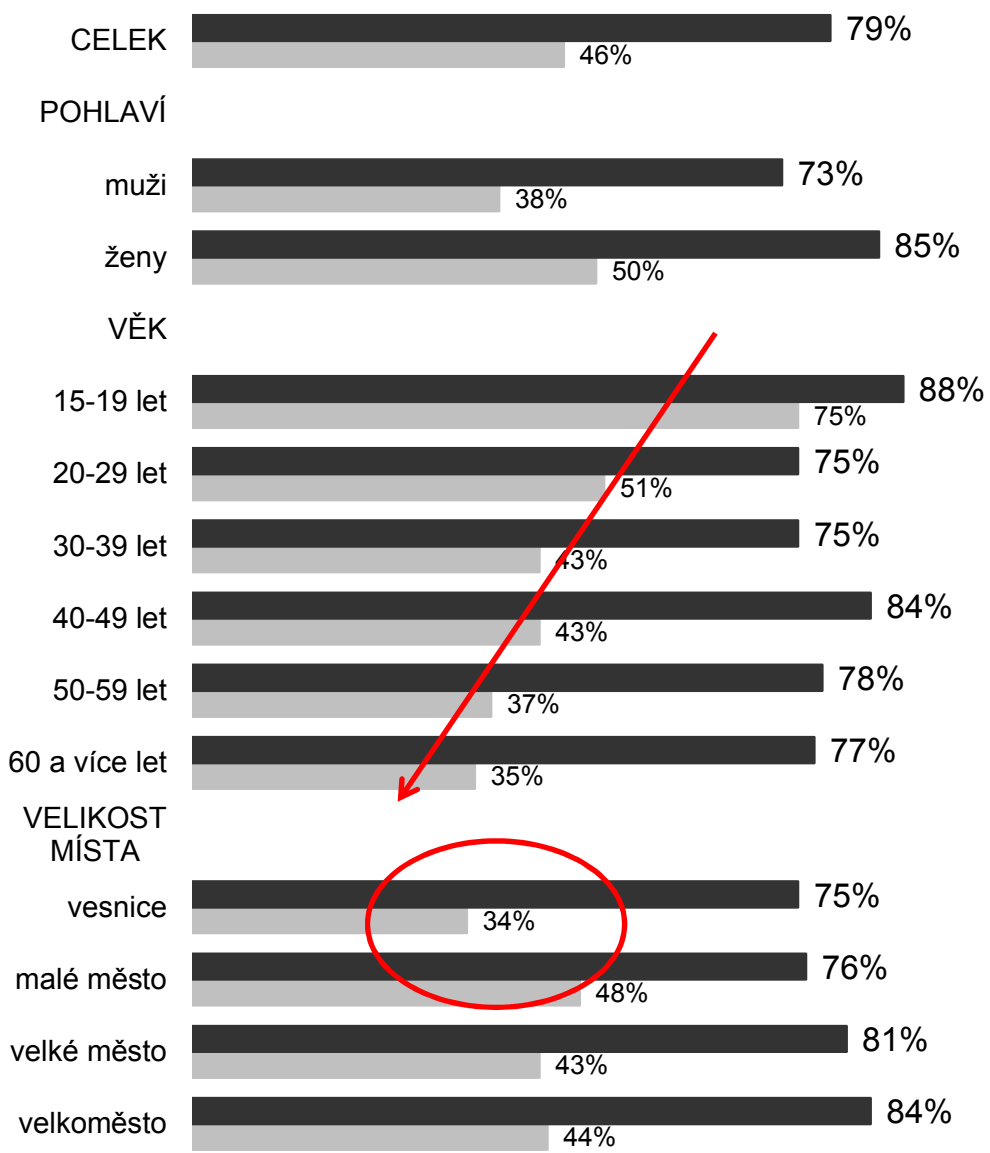
3.8 E-knihy (prodej)

kvalifikovaný odhad

4.1 Česko-polská srovnání: čtenáři

■ Česká rep. 2010
■ Polsko 2010

Zdroj: Biblioteka Narodowa - Warszawa; náš výzkum

5. Shrnutí/závěr

Česká čtenářská kultura

- velké procento těch, kdo přečtou aspoň 1 knihu v průběhu roku (špička Evropy)
- klesající počet těch, kdo čtou nadprůměrně
- žádná demografická bariéra (velikost místa)
- žádná věková bariéra
- velký rozdíl mezi muži a ženami (ve prospěch žen)
- pozitivní vztah ke čtení u generace 65+
- pocit nadbytku (příliš knih na výběr)
- spíše tradiční chování na knižní trhu